

Foaia Diecezană

Organul eparhiei ortodoxe române a Caransebeșului

<p>Prețul abonamentului :</p> <p>Pe în an . . . . . 240 Lei Pe jumătate de an . . . . . 120 Lei Pe un pătrar de an . . . . . 60 Lei Un număr . . . . . 5 Lei Pentru străinătate pe un an . . . 300 Lei</p>	<p>APARE DUMINECA</p> <p>Manuscrisele nu se înapoiază și se adresează redacțiunii „Foaia Diecezană”, iar banii pentru abonamente și inserațiuni se trimit administrațiunii „Tipografia și Librăria Diecezană” în Caransebeș.</p>	<p>Prețul inserțiunilor :</p> <p>Pentru publicațiuni oficiale, concurse edicte etc. publicate de 3 ori, dacă conțin până la 150 de cuvinte 120 Lei, până la 200 de cuvinte 180 Lei, de aci în sus 200 Lei</p>
---	---	--

Statul și sectele.

De mult și în felurite chipuri se discută chestiunea „ori de are statul să se amestece efectiv în combaterea sectelor sau lupta cu sectele are să rămână numai în sarcina bisericii.

Istoria așa cum s'a deslășurat ea în decursul vremurilor, ne desleagă această problemă în mod clar. Până acum nu se cunoaște trib, popor, națiune sau stat, care să nu-și fie avut fiecare credința sa și să nu se fie bătut până la moarte pentru ea.

Ce a însemnat șirul de persecuțiuni îndelungate și aspre din partea împăraților romani dacă nu apărarea păgânismului care stăbătea până în ultima fibră statul roman. Augurii romani sunt întrebați înaintea fiecărei bătălii romane de sorții ei. Da Grecii fac ceva până nu consultă oraculele?

Reformațiunea, care se începuse pe tema tazelor religioase ale lui Luther repede se dă jos pe teren practic și e însoțită de grele convulsii politice. În resbelul de treizeci de ani, tot pe calapod religios pornit, cad se transformă și se ridică state întregi. Da în China, Japonia și în Africa ce se întâmplă cu misionarii cari vin cu credința alta decât ea autohtonă? Sau noi Românii prin ce nenorociri groaznice am trecut pe teoria religioasă.

Deci chestiunea cu combaterea sectelor nu este așa de simplă cum s'ar părea la început, fiindcă puținele documente pe cari le-am înșirat și cele multe pe cari nu le pot înșira în cadrul unui articol, toate arată până la evidență că statul de zeceori e mai amenințat decât biserica de secte.

Biserica creștină dela începutul ei până azi a avut sectari și totuși a mers înainte pe când statul nu-i poate privi cu indiferență, fiindcă un lucru este să ai confesiuni istorice cari de bine

de rău se împacă cu statul și alt lucru este să ai de-a face cu mărturisiri de credință cari au rezultat, mii de kilometri departe de tine, din niște mizerii sociale și politice cari nu au nici în clin nici în mână cu un stat strein.

Dacă statul are drept să-și închidă hotarele în fața ciumei și holerei cu atât mai vartos trebuie să grijească ca teritoriul lui să nu fie invadat de teorii religioase amestecate cu teorii sociale și politice cari sunt streine de el și nu au contribuit cu absolut nimic la crearea lui. E just ca să-ți ocrotești schilavii tăi dar nici un drept și nici o toleranță nu te poate obliga să importezi schilavii altuia. E preadestul să ne gândim ce ar însemna pentru statul român un milion două de sectari dirijați dinafară. Ce rol de conducere ar cere o massă însemnată de sectari în stat. Pe un Ștefan cel mare ctitor de mănăstiri nu l-ai putea pomeni după tipicul sectar. Prima consecință a biruinței sectare ar însemna o ruptură cu trecutul nostru. A doua consecință gravă ar fi orientarea nolens-volens după cutare inspector religios din America.

Jandarmul român nu are chemarea să păzească găinile cetățenilor ci datoria lui cardinală este să repeadă cu energie pe orice strein care cu vorbe dulci și patetice ar dori să producă o crepătură cât de mică la început în sufletul românesc. Nu putem lăsa la o parte statul în combaterea sectarismului fiindcă nu este vorba numai de un proces religios.

Ar fi nostim să susțin teoria ca atunci când dușmanii vor să-ți prădeze țara cu puști, tunuri, mitraliere și avioane să trimiți pe front zece mii de preoți să predice pacea. În fond primejdia este aceeași, ori te atacă cineva cu forțe brute ori vrea pe căi piezișe să-ți sfarme unitatea sufletească. Și ce să facă biserica vor întreba cei entusiasmați de efectele imediate ale misionarismului? Să facă operă de profilaxie de apărare a turmei necontaminate, pentru că habot-

nicilor cari nu văd primejdia pentru neam nu le poți demonstra prăpastia în care se duc.

Avem exemple clasice în zilele noastre, când în alte țări înaintate foarte mult în cultură renegeților li se aplică legi draconice în interesul suprem al neamului ori aceste țări au misionari excelenți.

Un coleg de școală din o țară vecină recent mi-a mărturisit cum în 24 ore au aranjat organele statului pe niște propagandiști sub masca lui Hristos.

Strămoșii noștrii Romani foarte înțelepți și foarte practici spuneau: „Primum vivere deinde filosofare“.

Interesele supreme ale statului românesc primează orșice înduioșare față de unii cetățeni ai săi cari pe pielea statului vor să-și asigure locurile dintâiu în corturile dreptilor. În cadrul statului care nu are să deie socoteală nimănui când se apără de primejdii, misionarismul preoților lent și duios poate fi discutat pe toate fețele. Să nu se supere nimenea dacă cităm cuvintele celui mai mare misionare ale apostolului Pavel care zice: „Tot sufletul să se supună autorităților celor mai înalte. Căci nu este autoritate decât numai dela Dumnezeu“.

Autoritățile cari există sunt rânduite dela Dumnezeu. Pentru aceea cel ce se opune autorității se opune ordinului lui Dumnezeu și ceice se opun își vor atrage condamnarea.

Dr. Ștefan Cioroianu.
protopop.

Retractări triste.

S'au adunat bapțiștii în mare sinod eretic la Cluj, nu de mult, și-au formulat doleanțele necredincioase în statut protestatar și l-au înaintat forurilor în drept, spre constatare și alinare.

Și peste vechile organizări sectare prin lege, au fost date publicității prin Monitorul oficial, Nr. 34 din 10 Feb. 1940, noui legi și organizări ale sectei bapțiște.

Dar, statutul bapțișt nou aprobat nu e mai mult un statut care poartă pata eresului, a minciunii și a credinței minoritare și greșite în sânul Bisericii noastre ortodoxe.

Prin statutul bapțișt nou, secta aceasta cea mai odioasă și mai periculoasă, atât ca vechime năvășe cât și ca doctrină pervertită, este înălțată și decretată drept **cult public creștin** (Art. 1).

Eresul și minciuna sunt înălțate, astfel, prin

această nouă organizare a sectei bapțiște, alături de ortodoxie și de adevăr.

Li se lasă acestoreretici frânele libere să deie iama în avutul uman al neamului și Bisericii și să facă *prozelitism* cu ajutorul tuturor mijloacelor lor oculte și exaltărilor lor perverse (Art. 4).

Virtuților lor mari sectare de propagandă li se adaogă noui puteri legale, în posesia cărora minciuna și eresul o să ne amenințe cu întunecarea.

Așa: *bapțiștii pot catehiza la școli și licee, alături de preotul ortodox, rom. catolic sau mozaic; bapțiștii pot confesiona pe militarii aflați sub drapei; bapțiștii pot înființa biserici, parohii și filii* (Art. 14).

Față de așa potop de drepturi, pregătirea care se cere dela predicatorii bapțiști este cea veche — inexistentă —: patru clase secundare, ori seminarul bapțișt (Art. 29).

Ei singuri nu-și știu doctrina eretică și nu o învață temeinic și poate mâne vor cere *Facultăți universitare!*

În toate ramurile vitale de manifestare a noastră, ereticul bapțișt a răzbit, a învins și „consolidat“ se așează pe lucru contrar și dușmănos *organic* scumpei noastre Maice a tuturoră — Biserica.

Unde a fost lupta de până acum misionară, de stârpire a acestei hidre, ale cărei tentacule au pătruns până la posturile de veghe și comandă ortodoxă — școala și armata — a neamului și Țării?

Cu cari arme tari ne vom întări, spre a lupta mai eficace contra acestei victorii eretice bapțiște?

Noi nu generalizăm comoditatea misionară, așa cum *păr. A. Mihailovici crede*, dar victoria nouă bapțiștă nu ne-a generalizat pe toți, și *buni și răi*, în învinși?

Prin noua lege, Statul nu ne mai ajută, o spun cu tristețe și retractez cu și mai multă tristețe aceasta, întrucât am afirmat-o într'un articol precedent.

Puterile de luptă ne-au rămas tot numai cele vechi apostolice, care ades luptau mucenicește și 'n situații mai agravate.

Pe preot nu-l mai ajută nimeni în misiunea sa grea și plină de răspundere.

Armele sunt iarăși cele clasice, ce neconținut se înfruntă până la biruirea definitivă a Bisericii ortodoxe; de o parte adevărul, lumina și dragostea, pe de altă parte minciuna, întunecarea și ura.

Contra acestui nou statut bapțișt ce ne atinge Biserica noastră străbună în însăși ființa sa, noi nu putem astăzi decât să *protestăm cu toată indignarea noastră*.

Contra acestei victorii oculte baptiste, ce sperăm nu va dura, fiind de scurtă durată, nici nu va mai fi nenorocită în urmări pentru noi, noi opunem deocamdată lumina adevărului ortodox, ce gonește orice pată și orice umbră în hrubele insalubre ale întunericii, deși este rănit de astă dată.

Iar misionarilor, nu numai dela noi ci de pe întreg cuprinsul țării: *apel frățesc și îndemn cutremurat* spre lucru în ogorul Bisericii, lăsat prea mult în paragină și deaceea năpădit tot mai mult de semănătorii de neghină.

Prof. Dr. Petru Rezuș.

Biserica în Straja Țării

— Preotul factor moral național —

„...Dați Cezarului pre celece sunt ale Cezarului...”

Problema educației tineretului românesc în conjunctura etico-națională, a momentului de față, a ajuns un important centru de preocupare.

Biserica Națională a Țării, după cum era și firesc, nu se putea sustrage dela acțiunea ideală de redresare a colectivității noastre românești, începând cu tineretul.

Și nici nu se putea altcum, dat fiind că o acțiune în genul acesteia, involvă în mod natural ca principiu de bază: *idea moral-religioasă*.

O entitate oarecare, fie structura ei de orice factură, are în mod organic nevoie de etică, ca prin aceasta să desăvârșească întregul ei sistem.

Și sub raportul acesta privity etica-religioasă, imprimă prin capitala-i ascendență, nota esențială fondului, încrustând pe linia formei de manifestare dreptarul de rostuire cu eficiență a *ideii însăși*.

Preotul, factorul vizat al cooperării Bisericii în Strajă, pe lângă largă experiență agonisită în raporturile lui cu societatea, cu obștea credincioasă, poate să țese acea fericită armonie a ansamblului și s'o integreze în cadrele unei munci reclamată tuturor spre un bine comun.

Mai mult, cu autoritatea pe care i-o dă situația lui poate să contribuie în cea mai largă măsură și cu sorți siguri de isbândă, la nivelarea oricăror asperități, ce s'ar putea ivi, eventual, în raporturile de permanentă conviețuire și comun efort, între membrii aceleiași unități.

Fără să mai adaugăm că apropierea sutlețească pe care o urzește preotul-duhovnic în ipostasul de „părinte” oblăduitor al tuturor, deschide perspective din cele mai largi, unei

colaborări indirecte cu familiile celor străjeriți, dar pozitiv și absolut reale.

Dreptul de a face controlul străjerilor în ținuta lor din afară a taberei, deschide capitolul unui contact mai puțin stânjenit și lipsit de susceptibilitățile veninoase ale prejudecăților scornite de interesați și zurbagii, cu principala moleculă moral-socială: *familia*.

Accesul odată creat, devine o necesitate; permanentizarea contactului țese o simbioză întemeiată pe un întreg complex de indistructibile legături psihologice.

Factorul moral, va deveni un mijloc de irigație spirituală, care își va difuza însemnătatea lui substanțială, fără obstrucții și fără candoarea caracteristică a acestui gen de lucru.

Am avut fericirea să aud comentariile sâtenilor la explicarea textelor biblice și a conferințelor ținute în cadrele orelor de străjerie Sâmbăta, pe cari copiii lor le-au dus acasă și le-au povestit.

Dar, cel mai important deziderat moral-social, constatat de preot, după studiul varietăților de concepție, de judecată, a familiilor, respective a particularităților fiecăreia, îi va prilejui, preotului găsirea diagnosticului adevărat, neprefăcut, și implicit elixirul trebuitor vindecării.

În cadrul biologic al satelor noastre, te lovești de o seamă de adversități, dictate de inconștiența multora, cași de recalcitranta altora: Să vrei să faci bine și ești suspicios, vorbit de rău etc,

Pentru o redresare, o lămurire măcar, trebuie o platformă sigură și solidă. Straja Țării o îmbie cu prisosință ori cui vrea să-și pună'n valoare capitalul de muncă în ogorul Neamului și mai operatoriu prin Biserica străbună.

Preot A. Gh. Mihailoviciu.

Vameșul și fariseul.

„Doamne, păcătos om sunt eu, fi mie milostiv“.
Evang. I-a din Triod.

„Poporul acesta care zăcea în întuneric, a văzut o mare lumină și peste ceice zăceau în umbra morții a răsărit lumină“. Mat. IV. 16; și.. deatunci începu Iisus să propovăduiască și să zică: „*Pocăiți-vă, căci împărăția cerurilor este aproape*“. Idem v. 17.

Iată prima învățătură a Mântuitorului lumii! Ea ne învață că prima recerință pentru a ne putea îndrepta înaintea lui Dumnezeu, este pocă-

ința, adică: *înfrângerea inimii* împreună cu lacrimi și părere de rău pentru păcatele săvârșite. Pocăința este una din cele 7 taine așezate de Domnul nostru Iisus Hristos în biserica Sa, prin cari omul poate primi darul Duhului sfânt, și prin cari ne putem apropia de Dumnezeu.

Cuvântul „pocăit“ astăzi nu se ia în adevăratul său înțeles, fiindcă vedem anumiți oameni care, fie din neștiință fie din încăpăținare au înființat biserițe, secte, în jurul acestui cuvânt. Ei se numesc „pocăiți“ sau „nazareni“, „nazariuși“. Aceștia, ademeniți de duhul rău vânează să desbrace pe om de orice frică față de cruce și biserică. Ei umblă prin sate îndemnând pe oameni să se lapede de biserica lor străbună, care, singura ne-a păstrat limba și ființa noastră de români. Ei în adunările lor spun că, cine va primi învățătura lor, nu va mai avea păcate, sunt „pocăiți“; iar după ce se scaldă, ei adică zic că se „botează“, sunt chiar și „mântuiți“?!

Ne este cunoscută fapta mult grăitoare a fostului căpitan al sectei „nazarene“ din Sân-Mihai ș. a. alui Simeon Ardeleanu zis Băncilă, fiul celui dintâiu „nazarean“ din comuna noastră, care împreună cu tatăl său acum 46 de ani, adică la anul 1894 au trecut la secta aceasta. Acest om după 46 ani de rătăcire, numai în urma unor discuții ce le-am avut cu el, cari, ce e drept, au durat zile întregi, m'am pomenit că vine la sf. biserică, pe care a bârfit-o timp de 46 ani, și în genunchi a ascultat sfânt liturghie, cerșind iertare dela Atotputernicul Dumnezeu pentru păcatul săvârșit. Mă gândesc, câte suflete nevinovate a ademenit acest fost sectar, care, abia acum, după 46 de ani cu adevărat s'a pocăit? În fața mea și a mai multor credincioși a declarat că abea după atâția ani a ajuns la recunoașterea adevărului, că adică, biserica este calea lui Dumnezeu; „nazareni“ sunt păreți văruți, niște tarisei goi, una zic și alta fac! etc. Bineînțeles, că zguduitura sectei să nu fie chiar așa de strașnică, foștii lui confrăți s'au grăbit a-l declara de nebun. Pe oameni poate să-i înșele chiar și cu prostia sau minciuna asta, dar în fața Judecătorului ce răspuns vor da „prorociei minciinoși“?!

Că să te pocăiești tu, nu înseamnă a te lăpăda de biserică, de Legea strămoșească! Biserica lui Hristos și astăzi ne îndeamnă la pocăință și noi și astăzi zicem: „Ceealaltă vreme a vieții noastre în pace și întru *pocăință* a o petrece, dela Domnul să cerem“.

Lupta ce o avem de dus noi fiii bisericii strămoșești, nu pornește din frica că sectele vor birui biserica lui Hristos, fiindcă pe aceasta nici porțile iadului nu o vor birui, zice Mântuito-

rul. Cu o vădită mâhnire privim însă, cum unii dintre frații noștri prea ușor se lasă ademeniți, înșelați!

Ca să vedem și să vadă toată lumea că sectele se conduc după „poftele lor“ și nu după Cuvântul lui Dumnezeu, amintesc tot aici și o altă faptă foarte recentă de-a lor, căreia nu-i mai trebuie comentariu:

Se știe că „nazareni“ nu primesc armă (pușcă) la cătănie. Pentru nesupunerea aceasta, în Jugoslavia, legea militară îi pedepsește cu 5-10 chiar și 12 ani închisoare. Sunt destui care au și prestat astfel de pedepse. Acum a venit rândul să facă serviciul militar și fiul unui „proroc“ (așa se numesc șefii sectei lor). Dar acestui „proroc“ nu-i convine ca feciorul lui să fie 10-12 ani aruncat în pușcărie. Intr'o bună zi, acum vreo 2 săptămâni, și-a chemat „frații“ și i-a invitat să cerceteze mai „bine“ Sf. Scriptură. Tot el, a „aflat“ la repezală cuvintele Mântuitorului: „*Dați Cezarului ce este a Cezarului, și lui Dumnezeu ce este a lui Dumnezeu.*“ În urma acestui cuvânt al Mântuitorului, cuvânt pe care... abea acum, după zeci de ani de sectărie l-a aflat în Scriptură, — a propus ca feciorii lor să primească arma (pușca) la cătănie! Atât le-a trebuit „fraților“ (între ei erau câțiva care mai mulți ani au fost închiși pentru neprimirea armei), într'un gând au tăbărat asupra „prorocului“ și l-au bătut ca pe „mărul copt“.

Iată, cine sunt cei care „mântuie“ lumea!! Dumnezeu nu bate cu boata dar, acelaș Dumnezeu: nu se lasă batjocorit!

A te pocăi, nu înseamnă a te duce la deăștia să te... scalde!

Că ce este pocăința, mai minunat ca oriunde putem vedea în Sfânta Evanghelie: „Doi oameni s'au suit în biserică să se roage. Unul vameș și altul fariseu. Fariseul a zis: „*Mulțumescuși Ție că nu sunt ca cealalți oameni de păcatos, sau chiar ca și acest vameș...*“ Iar vameșul s'a rugat zicând: „*Doamne, păcatos om sunt eu, fi mie milostiv.*“ Tot cuvintele sf. Evangheliei de astăzi ne spune că: „*mai îndreptat s'a pogorât vameșul la casa sa, decât fariseul!*“

Vom fi pocăiți, dacă ne rugăm ca vameșul.

Pr. Lazăr Cârdu.

Toți bunii Români

subscriu

Bonuri pentru înzestrarea Armatei!

RECENZIE.**Acatistul Domnului nostru Iisus Hristos
și Paraclisul. Arad 1940.**

Sfintele noastre slujbe dumnezeiești sunt pasuri admirabile de reculegere sufletească, de înălțare către Atotputernicul Dumnezeu. Creștinul ortodox cuprins de evlavie, se transpune în lumea ideală a divinității.

Biserica ortodoxă prin definiția ei se orientează înspre viața eternă, mai mult decât spre cea temporală, de aci dorința vie de rugăciune, care-l desface pe om de viața terestră, temporală și-l ridică la viața cerească.

P. S. S. Dr. Andrei Magieru călăuzit de gândul curat, că: „Biserica noastră este bogată în rugăciuni și servicii divine ocazionale, prin care evlavia creștinului ortodox se revarsă în nenumărate forme de cult“ a pus la îndemâna preoților și credincioșilor „Acatistul Domnului nostru Iisus Hristos și Paraclisul“ (pag. 63).

În eparhia Aradului, pentru variație slujba Paraclisului se face în fiecare Mercuri seara, iar cea a Acatistului în fiecare Vineri seara, din postul Nașterii și Învierii Domnului.

Intocmit cu binecuvântarea P. S. Sale Părintelui Episcop Andrei, ni se dau frumoase rugăciuni, alese și bine selecționate, pentru că „ele au darul de a mângăia sufletul și a încălzi inima în dragostea pentru cele cerești“. (Prefață). Dl. profesor Trifon Lugojan, un adânc cunoscător al muzicii noastre bisericești și un prețios colaborator al P. S. S. Părintelui Episcop Andrei, s'a ostenit de a pus pe note întreg textul Paraclisului Preasfintei Născătoare de Dumnezeu și părțile ce se cântă din Acatistul Domnului nostru Iisus Hristos, așa după cum se execută în Catedrala din Arad.

Felul în care e întocmit și faptul, că conținutul acestor sfinte rugăciuni și cântări înalță sufletul omenesc, prin felul minuțios și bine aranjat, — încât poate fi deopotrivă de bine întrebuințat de preot, cântăreț ca și de oricare credincios, ne pune în fața unei realizări de ordin spiritual deosebit de important: *contemplarea misterului divin*. Această experiență spirituală a sfințeniei deschide o cale nouă celor dornici de a se apropia de viața religioasă.

Cartea a fost tipărită la Institutul de Arte Grafice Diecezana - Arad, și se prezintă ca tehnică în condiții foarte bune: hârtia fină, iar pentru o mai ușoară orientare, caracterele literelor sunt date în două culori: roșu și negru.

Rugăciunile acestea ocazionale bine alese, întocmite cu binecuvântarea P. S. S. Sale Părintelui Episcop Dr. Andrei Magieru, iar partea muzicală de dl. profesor Trifon Lugojan — vor fi bine primite de preoți și credincioșii noștri ortodocși.

Prof. Constantin Rudneanu.

Cosmogonia biblică și teoriile științifice.

(Continuare)

De Pr. I. Firca.

Pentru întărirea spuselor, vom continua încă cu exemplificări de variație a concepțiilor științifice, mai ales că de asemenea cazuri abundă manualele de istoria oricărei ramuri a științei¹⁾“.

Așa în *chimie*, în epoca ei *flogistică*, (sec. XVII-XVIII) englezul Boyle precizează noțiunea de element în sensul modern, răsturnând astfel concepțiile milenare ale lumii vechi și pregătind drumul vestitului „*sistem periodic al elementelor*“ al lui Mendelejeff. Teoria flogistică a arderilor, emisă în aceeași perioadă de Stahl (pe la 1700), a fost înlocuită încă în cursul aceluiași veac de Lavoisier, care identifică arderile cu oxidațiile. Descoperirea fenomenelor *radioactivității* a sdruncinat aproape încrederea în temelii teoretice ale chimiei clasice. Fenomenul *isotopiei* a dărâmat întreaga bază a sistemului periodic — ce părea atât de perfect. Clasificarea elementelor după greutatea atomice a început a fi părăsită și înlocuită cu o alta, bazată pe numărul lor de ordine²⁾.

Și ca fapt într'adevăr senzațional, chimia actuală a renunțat la imutabilitatea elementelor și a revenit la posibilitatea *transmutării* lor, idee ce sta la baza *alchimiei* medievale. Șirurile radioactive Uraniu-Ioniu-Radiu, Radiu-Emanatie-Poloniu-Plumb deși nu pot da speranțe celor ce ar dori să transforme totul în aur, denotă totuși că ideea alchimistilor medievali nu era întru totul absurdă din punct de vedere strict științific și filosofic.

Nici în ceea ce privește conceperea și reprezentarea compoziției chimice a diferitelor corpuri, ideile n'au rămas complect staționare. La începutul Chimiei moderne, *structura chimică* a corpurilor a fost reprezentată exclusiv prin *formule lineare*, mai târziu, reacțiunile din chimia organică evidențiind o simetrie reală, a fost necesară admiterea *formulelor ciclice*, poligonale, cum e celebrul

1) Cf. St. Lupasco, op. cit. p. 41.

2) Datele sunt luate după Dr. Ing. C. D. Nonțescu „*Chimie generală*“ pred. stud. Facult. de Științe din București, în 1928—29. Vezi și Louis de Broglie: „*La physique nouvelle et les quanta*“, Paris Flammarion, 1937, p. 60.

hexagon al benzenului, al lui Kekulé. Iar mai târziu s'a ajuns chiar la imaginarea unor *poliedre geometrice*, etapă care marchează punctul de plecare al *Stereochimiei*, o ramură foarte fecundă în rezultate practice³⁾.

În domeniul *Științelor Naturale*, menționăm în primul rând desacordul existent între diferite școale, în ce privește structura cristalelor. În *Biologie*, înșiși cercetătorii materialişti s'au văzut nevoiți să declare că cu toate progresele realizate în diferite direcții e imposibilă asimilarea fenomenelor vitale cu cele fizice sau chimice, ci trebuie distinsă și o *energie fiziologică* deosebită de toate celelalte. De sigur că mulțimea explicațiilor date acestui fel de energie sunt pur verbale și lipsite de control⁴⁾.

(Urmează)

Cuvântare.

la adunarea generală a societății femeilor ortodoxe rom. din Caransebeș, ținută în 18 Feb. 1940.

Mi-se ofere din nou plăcuta datorie, ca în numele Comitetului Societății noastre să Vă aduc calde mulțumiri pentru frumosul răspuns ce ați înțeles a-l da modestei noastre invitări la adunarea generală din anul acesta, din care fericit prilej avem cinstea și de astădată să vă zicem: „Bine ați venit!”

Domnilor și Doamnelor!

Raportându-ne la începuturile activității noastre ca Societate ortodoxă, ținând seamă și de împrejurările acestui variat trecut preșert acuz cu grijuri, acuz de bucurii, toate la un loc ne întăresc nădejdea, că nu va fi prea depărtat timpul de a vedea rezolvită problema, care ne preocupă mereu și care a servit ca obiect de serioase dezbateri în toate întrunirile avute dela începutul acțiunii noastre până în ziua de astăzi. Dar precum se știe, există legea naturală că nimic nu se poate desvolta fără să fie trecut prin anumite trepte de dezvoltare. Astfel și pentru realizarea scopului nostru, se cere o înainte-pregătire.

Nici o aparență, nici o mișcare fără pregătire, căci numai din rădăcina trecutului se desvolta fructul viitorului. Și așa putem zice, că Societatea noastră se află încă în stadiul de pregătire.

Domnilor și Doamnelor!

Nu voim să trecem cu indiferență un fapt și adevărat: Înainte de asta cu 5 ani a plecat dintre noi o membră iubită, care ni-a făcut mult bine prin aceea că a știut să aprecieze rostul străduințelor noastre. A fost membra din Comitet Ecaterina Dr. Petrovici născută Babeu. Cinci ani s'au scurs decând această cea mai mare binefacătoare a Societății noastre, acest mare suflet a trecut la cele vecinice. Zic cea mai mare binefacătoare pentru că

întreg timpul petrecut între noi a arătat mult interes și dragoste, dovedite prin fapte față de scopul acestei Societăți. Din dezbaterile ce le aveam cu ocaziunea întrunirilor noastre, defuncta, condusă de gândul, că înmulțându-se mijloacele se ajunge mai de grabă la realizarea scopului, a făcut Societății frumosul dar de Lei 10.000 care pilduitoare faptă ne îndatorește să-i păstrăm sentimentele noastre de venerație și recunoștință slăvind în veci aducerea amintea aceleia, care a fost Ecaterina Dr. Petrovici.

Defuncta n'a aparținut unei categorii de femei emancipate pentru că nu totalul femeilor este de acord cu astfel de emancipări. Sunt femei cari judecă altfel. Noi d. e. ne alăturăm aceloră, cari susțin că sanctuarul familiar este forul cel mai înalt de unde pornește conducerea națiunilor și a statelor. Cum este familia, așa este națiunea, așa este statul. Aici acas în familie se plămădesc virtuțile bune ca și vicile, după cum este înfrăunța membrilor familiei unii față de alții. Este constatat că femeia ocupă rol de frunte în familie. Chemarea cea mai înaltă a femeilor nu este lupta pentru drepturi politice ca a bărbaților, ci lupta pentru nobilitatea sentimentelor cultivatoare de inimă; pentru că influența femeilor nu se poate estinde mai departe decât numai până unde dominează inima și se pierde îndată ce ar încerca să treacă această graniță. Drept aceea nu este salutară ieșirea femeii din sanctuarul ei familiar și trecerea în haosul modernismului, unde sbătându-se își pierde valoarea în ceea ce privește chemarea pentru care a fost creată. Un învățat zice: Chemarea femeii, după chiar voința naturii, nu este să-și apere patria pe câmpul de luptă nici s'o susțină în luptele politice. În schimb însă de își va fi înzestrat patria cu fii sănătoși la minte și la trup, femeia și-a împlinit cea mai sfântă datorie către patrie și neam.

De aici se vede cât de importantă este chestia educației tineretului feminin în această directivă. Chestia grea însă nu este de a recunoaște acest lucru, ci de a afla mijloacele pentru de a-l putea împlini. Terenul cel mai potrivit în privința aceasta ni-l ofere internatele. Aici fiind fetele adunate la un loc, după o metodă ușoară și bine chibzuită li-se poate aduce asupra intelectului și sufletului lor această înfrăunța, folosindu-se spre acest scop bucați ori povestiri religioase în duhul nostru ortodox sau altele asemănătoare, scoase din viața de toate zilele, așa ca ele să profite de tot felul de mijloace posibile de cultură spre a-și îmbogăți intelectul cu științe și idei alese iar sufletul cu sentimente înalte.

Domnilor și doamnelor. În cursul anului trecut am făcut e încercare de măsurare a puterilor ca să vedem dacă e sosit momentul începerii lucrărilor pentru internat și după ce procurându-ne informațiuni asupra prețurilor obiectelor recerute în acest scop, am trebuit să încetăm și să mai așteptăm deoarece banii cari îi aveam adunați nu ajungeau.

Și acum gândindu-ne la faptul că în Caransebeș sunt trei internate de băieți și nici unul de fete, ne convingem despre adevărul amintit într'o adunare generală, că atât Statul, atât societatea cât și familia dau mai multă importanță educației băieților decât educației fetelor, că pecând băieții școalelor din Caransebeș stau adăpostii în trei grandioase internate, fetele sunt lăsate să băjbăie prin oraș fără nici o veghe autoritativă.

În punctul acesta am avea multe de spus, ne mânginim însă să spunem aceea, că orice întârziere în direcțiunea aceasta este o greșală dacă nu direct un păcat. Michel Angelo marele pictor și sculptor italian sta

3) Cf. Lapparent, op. cit.

4) Ibid. p. 242.

odată gânditor înaintea unui bloc de piatră de marmoră. Un trecător îl întreabă, de ce privește cu atâta atenție acest colos de piatră? El răspunde: „Uite, din această piatră voi să cioplesc un înger“.

Nu tot așa de gânditori stăm și noi înaintea unui proiect de internat și nu avem puțința să pornim la lucru din cauza unor neajunsuri?

Iubiți membri! Nu arare ori am fost nevoiți să îndurăm vorbele că Societatea ortodoxă nu mișcă din loc. Adevărat. Dar adevărată este și împrejurarea, că fondul principal destinat scopului internatului se formează din taxele membrilor și cum membrii s'au cam rărit, și scopul a încetinit producându-se astfel întârzierea. Am ajuns la un punct la care se cere și părerea Onoratei Adunări Generale și adecă la ce mijloace să mai recurgem ca să putem aduce la îndeplinire această arzătoare cerință cu cât mai curând cu atât mai bine!

Zic unii, că înfăpturi mari nu se pot realiza cu graba ci să ne mulțumim în viață cu aceea, că putem înainta pas de pas pentru că acele persoane, cari ostenească pentru bunul comun, trebuie să aibă cu deosebire mare și multă răbdare. Un bun principiu este acesta. Mai ales pentru noi, cari suntem siliți să pășim așa de încet, principiul acesta ne servește de un mângăitor refugiu, pe care însă noi nu-l putem accepta. Datoria de a străbate cu gândirea mai adânc și de a arunca privirile mai departe, este o cinste de conștiință bazată, dacă nu și pe altă grijă, totuși pe simțul răspunderii.

Deci nici o clipă nu se poate uita ce se datorează acelor buni îndrumători, binefăcători și susținători ai cauzei noastre, cari după mijloacele timpului și cari după toate împrejurările trecutului au știut să facă față organizării, dezvoltării și propășirii acestei Societăți, totuși întârzierea aceasta stârnește un fel de neliniște în sufletul nostru.

Dorința vie ce ne însuflețește pentru opera noastră, sperăm să-și găsească un drum de o practică realizare dacă în mulțimea înfrigurată de grija existenței s'ar mai găsi în suflete alese în care o putere ascunsă îi face să conlucreze sau să se pasioneze de o cinstită colaborare la înfăptuirea acestei opere. Căci numai astfel Societatea ortodoxă a femeilor române din Caransebeș ar fi ajuns în măsura de a-și vedea întemeiată nădejdea izbânzii.

Deci cu nădejdea unei munci stăruitoare și cinstite, care este unicul mijloc sigur care ar aduce la dorita izbândă, declar ședința adunării generale de deschisă

Elena Biju

Ș T I R I

Hirotoniri. Prea Sfințitul Părinte Episcop a binevoit să hirotonească zilele. acestea întru preoți pe candidații: *Pavel Goanță* ales paroh în *Apadia* și pe *Iulian Rotariu* ales paroh în *Vucova*.

Majestatea Sa Regele Carol II și Marele Voevod Mihai contribuie la împrumutul pentru înzestrarea Armatei. Cu multă satisfacție și cu deosebită încredere Țara a luat cunoștință de patrioticele gest al Majestații Sale Regelui și cel al Voevodului Mihai, subscriind Majestatea Sa Regele 10.000.000 Lei iar Măria Sa Voevodul 2.000.000 Lei pentru împrumutul de înzestrare al Armatei. Atât contribuția însemnată cât

mai ales semnificația acestei contribuții Regale întărește azi și mai mult legătura dintre Rege și Țara ce conduce.

Societatea ortodoxă a femeilor române din Caransebeș, și-a ținut Duminecă în 18 cor., în cadre solemne, adunarea generală. În altă parte a foii publicăm însuflețita cuvântare de deschidere a D-șoarei președintă Elena Biju, din care se pot desprinde ideile frumoase și înălțătoare de suflete, ce preocupă conducerea acestei societăți creștine.

P. On. D. Romul G. Ancușa, consilier-ref. eparhial, animatorul acestei societăți, printr'o fericită inspirație, a sintetizat rolul covârșitor, ce-l are femeia creștină în modelarea sufletului, cu ajutorul celor trei forțe ale creștinismului: iubirea, adevărul și mila!

Comandantul Străzii Țării în Italia. Dl Teofil Sidorovici, Comandant al Străzii Țării, invitat de societățile tineretului italian a plecat săptămâna trecută la Roma. Dsa s'a prezentat M. S. Regelui-Impărat Victor Emanuel, d-lui B. Mussolini ca și Papei, căruia i-a dus daruri. În Roma Comandantul tineretului român a ținut două conferințe. Pretutindeni în drumul său prin Italia a fost primit cu multă însuflețire, presa întreagă a consacrat pagini de frunte în onoarea Țării Românești și a Solului ei de înfrățire între cele două popoare înrudite.

Trecerea Domnului Teofil Sidorovici prin Caransebeș. Venind dintr'un drum cu adevărat triumfal, Domnul Comandant al Străzii Țării a trecut cu accelaratul de Vineri noaptea prin Caransebeș. Fanfara școlii normale „Ioan Popasu“ în frunte cu directorul și corpul profesoral, corpul profesoral al liceului împreună cu elevii l-au întâmpinat în gară, impresionându-l deosebit de plăcut. Din puținele cuvinte ale Domnului T. Sidorovici, din întreaga D-sale atitudine s'a văzut că Solul nostru aduce cele mai bune vești Țării sale.

O societate activă este Soc. Sfântul Gheorghe a tineretului dela liceul Traian Doda din Caransebeș. Înființată de profesorul Dimitrie Scoceneanțu, după trecerea Sf. Sale la Timișoara — timp de un an — a fost desființată. După venirea pâr. profesor Aurel Stupariu cu o însuflețire laudabilă Sf. Sa a reînțemeiat societatea punându-o pe făgașul unei dezvoltări frumoase. La șezătoarea organizată cu prilejul vizitei d-lui Ministru Dimitrie Ţoni în Caransebeș s'a bucurat de asistența Excelenței Sale, care a notat în Cartea de Aur a școlii următoarele măgulitoare aprecieri: „Asistând la serbarea de Crăciun a societății religioase „Sf. Gheorghe“ a elevilor liceului „Traian Doda“ din Caransebeș am constatat cu satisfacție că se lucrează frumos în această școală pentru educația copiilor neamului în spiritul străjeresc așa cum cere și ne poruncește Marele Străjer: M. Sa Regele“. D. Ţoni.

„Și un alt misionarism“, desigur este de dorit decât cel înfierat de pâr. profesor Dr. P. Rezuș. Misionarismul „comod“ însă nu vizează deloc preoțimea noastră, și mai ales nu vizează întreaga tagmă preoțească. Pentru că articolul pâr. Aurel Gh. Mihailovici intitulat ca mai sus pleacă dela aceste premize, cari nu stau, am aflat de bine a nu-l publica. Dealtfel, credem, misionarismul comod e a se combate prin fapte nu prin vorbe.

Seria de articole publicate de pâr. prof. Gh. Cotoșman sub titlul „Rezidentul Al. Marta în slujba

Banatului" tipărindu-se în broșură, nu mai continuăm cu publicarea acelora, deoarece în broșură a apărut studiul în întregime.

A apărut: *Liturgia Solemnă* a maestrului Sabin V. Drăgoi tipărită în editura „Mitropolitul Silvestru“ a Societății pentru cultura și literatura română din Cernăuți. Doritorii de a cumpăra opera artistului bănățean se vor adresa Soc. pentru cultura și literatura română din Cernăuți, Palatul Național. Costul Lei 150.

Concurs

În baza ordinului Venerabilului Consiliu eparhia Nr. 6331 B. ex 1939 din 4 Noembrie a. c. se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Foaia Diecezană“, pentru postul de preot la parohia I-a de clasa II-a din comuna **Sacoșul-mare** protopresbiteratul Buziaș, devenită vacantă în urma renunțării la această parohie a preotului Cornel Pițigoi.

I. Beneficii.

1. Sesiunea parohială în estindere de 42 jughere.
2. Veniturile stolare uzitate.
3. Casă parohială cu grădină și cu supraedificatele economice necesare.

II. Indatoriri.

Preotul ales este obligat a-și împlini toate datorințele preotești și pastorale, a predica regulat în fiecare Duminică și sărbătoare și a catehiza la școala primară, fără nici o altă renumerație.

Toate impozitele după beneficiile de mai sus cad în sarcina preotului ales.

Cei ce doresc să ocupe acest post, întrucât vor avea calificarea cerută pentru parohii de clasa II-a, precum și binecuvântarea P. S. S. Episcopului diecezan, să-și înainteze cererile adresate consiliului parohial ort. rom. din Sacoșul-mare prin Prea On. Oficiu protopresbiterat al Buziașului.

Reflectanții se vor prezenta, pe lângă prealabila încunoștințare a Prea On. Domn protopresbiter tractual, în vre-o Duminică sau sărbătoare în sfânta biserică spre a-și arăta dexteritatea în cântare, tipic și oratorie însă nicidecum în ziua de alegere.

Sacoșul-mare, din ședința consiliului parohial ținută la 19 Noembrie 1939.

Președinte:

Emanuil Pirtec.
paroh.

Secretar:

D. Biriescu
inv.

În conțelegere cu oficiul protopopesic.

Nr. 6799 B. ex 1939.

Acest concurs se aprobă și se publică cu aceea, că — în baza aliniatului ultim al §-ului 29 din Regulamentul pentru parohii și în baza deciziei consistorial ddo 3 Martie 1914 și respective 14 Aprilie 1914 Nr. 3058 B ridicat și la valoare de concluz sinodal, cu concluzul Nr. protoc. 33 ex 1914, precum și avându-se în

vedere decisiunea Consistorului mitropolitan Nr. 258/1928 din 13 Nov. 1929 — se enunță obligamentul credincioșilor de a presta și birul parohial, care este o parte integrantă a dotațiunii preotești.

Caransebeș, din ședința Consiliului eparhial ținută în 12 Decembrie 1939.

3—3

Episcopul:
† **VASILE**

Judecătoria mixtă Caransebeș, secția c. f.

Nr. 2173/1939.

Publicațiune de licitație și condițiunile de licitație.

În cauza de executare pornită de urmăritoare Todor Maria născ. Ruvilă dom. în laz contra urmăritului Todor Simben dom. în Buchin la cererea urmăritoarei

Judecătoria ordonă:

Licitațiunea execuțională în baza art. 144, 146 și 147 din legea LX din 1881, asupra 1/8 parte de sub B. 4 din imobilul înscris în c. f. a comunei Buchin din circumscripția Tribunalului Caransebeș. Nr. c. f. 307 No. ord. A. I. 1-3 No. top. 1247 Fânaș în Crivina 475 stp. No. top. 1248 Arabil în Crivina 468 stp. cu prețul de strigare de 2616 lei. No. top. 1249 Arabil în Crivina 1301 stp. și 1/4 parte de sub B. 3 din imobilul cuprins în coala c. f. Nr. 308 a comunei Buchin No. de ord. A. I. 1-2 No. top. 1191 Arabil în Crivina de 1159 stp. No. top. 1192 Arabil în Crivina de 1 jugh. 476 stp. cu prețul de strigare 5537 lei și anume: în ambele cărții funduare cu menținerea dreptului de uzufruct viager de 1/4 parte intabulat în favoarea Firuței Gavrilă Teodorescu Stanciu pentru încasarea creanței de 3221 lei capital și cheltueli de 465 lei fixate acum pentru cerea licitațiune.

Fixează termen pentru ținerea licitațiunii pe ziua de 15 Martie 1940, ora 9 la primăria comunei Buchin.

Caransebeș, la 4 Noembrie 1939.

Judecător **Leo Pető.**

Dir. c. f. **D. Lăzărel.**

Pentru conformitate:

D. Lăzărel directorul c. f.

La „**Librăria Diecezană**“
din Caransebeș, se află de vânzare:

BIBLIA

Tradusă după textele originale ebraice și grecești, de preoții profesorii:

VASILE RADU și GALA GALACTION

din Înalta Inițiativă a

MAJESTAȚII SALE REGELUI CAROL II

Prețul lei 140.